

FONOLOGIJA

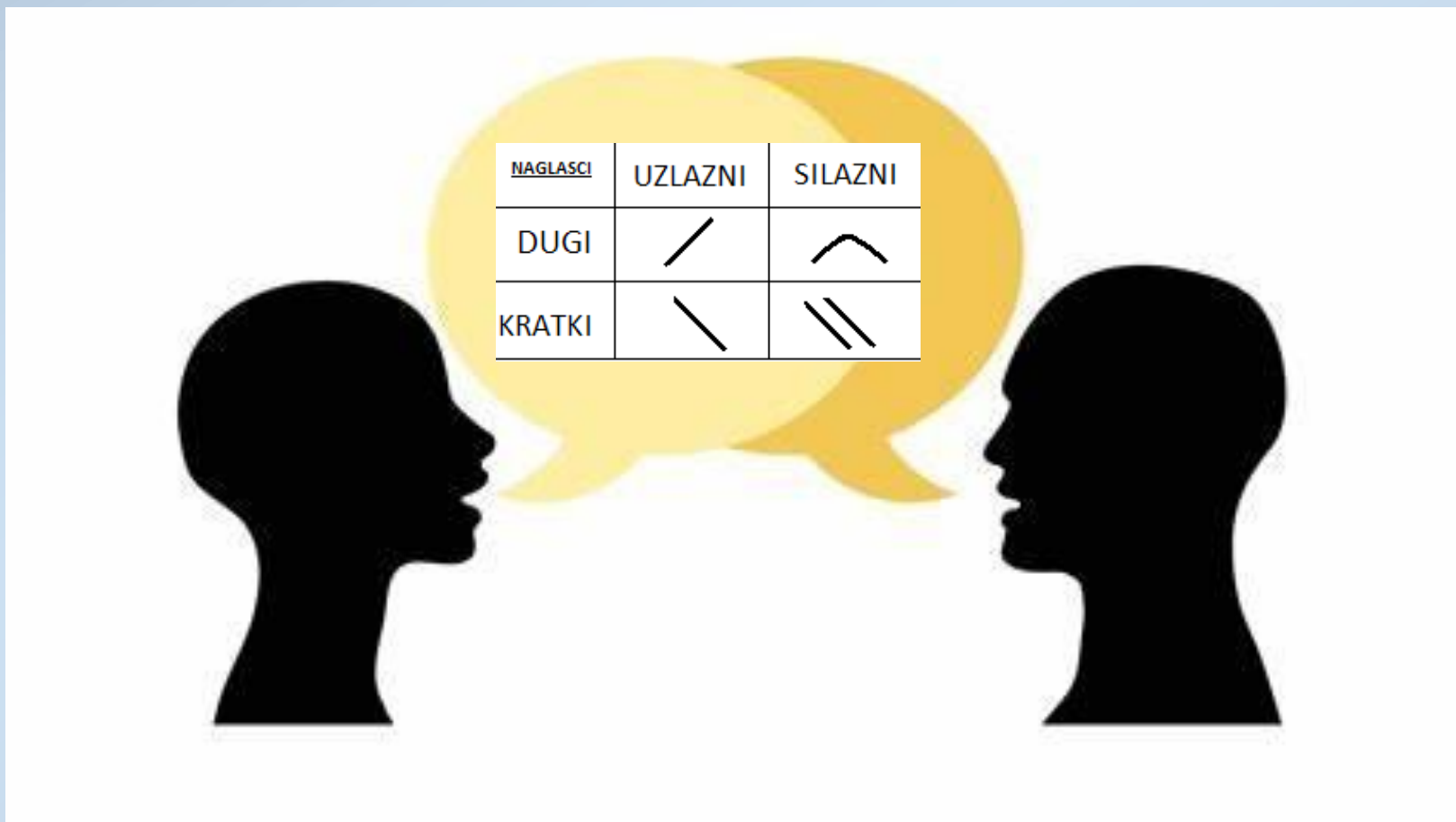
Prozodija
ponavljanje i vježba

1. razred gimnazije

Anica Šušak, prof.
Gimnazija fra Dominika Mandića Široki Brijeg

Naglašavanje riječi

- Dok izgovaramo riječi, neke slogove izgovaramo naglašenije od ostalih. To znači da neke riječi imaju svoj naglasak dok neke nemaju svoga naglaska.

PROZODIJA

- Prozodija je znanstvena disciplina unutar fonologije koja se bavi proučavanjem prozodijskih jedinica. Prozodijske su jedinice **naglasak** i **zanaglasna dužina**.
- Naglasak ili akcent jest isticanje sloga visinom i jačinom glasa. Samoglasnik je uvijek nositelj naglaska. Naglašeni slog ističe se jačinom, trajanjem i intonacijom, npr. *izgovorimo li*, *primjerice*, *riječ jezik*, *primijetit ćemo da se naglašeni slog (jezik) ističe jačinom, trajanjem i intonacijom*:

Jačina (intenzitet) = naglašeni dio riječi izgovaramo jače)	jezik
Trajanje (kvantiteta) = naglašeni slog može biti dug ili kratak	kratak
Intonacija (kretanje tona) = može biti silazna (ton se spušta) ili uzlazna (ton se diže)	uzlazna

Vrste naglasaka

- Riječi mogu biti naglašene ili nenaglašene. Naglašene se riječi zovu još i naglasnice ili toničke riječi, a riječi koje nemaju svoga naglasaka zovu se nenaglasnice, atoničke riječi ili klitike.
- Hrvatski standardni jezik **ima 4 naglasaka**: 2 duga i 2 kratka, odnosno 2 silazna i 2 uzlazna:

Naglasci hrvatskog standardnog jezika

	kratki	dugi
silazni	˘ (kratkosilazni)	ˆ (dugosilazni)
uzlazni	˙ (kratkouzlazni)	/ (dugouzlazni)

Primjeri:

- **dân** (dugosilazni naglasak),
- **rakéta** (dugouzlazni naglasak),
- **sän** (kratkosilazni naglasak),
- **jačina** (kratkouzlazni)

Vježba:

U riječima podvucite naglašeni slog te odredite je li taj slog dug ili kratak:

čep, dlan, matematika, biologija, lopta, pamćenje, svjedodžba, duša.